

Rooms-Katholiek Kerkgenootschap in Nederland

Cijfers

Kerkebalans 2015

Mr. J.L.W.M. Zuidwijk
R.-K. Economencollege

Inleiding

In 2017 wordt voor de 44^e maal de landelijke actie *Kerkbalans* gehouden. Aan de actie nemen drie kerkgenootschappen deel:

- het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap
- de Protestantse Kerk in Nederland
- de Oud-Katholieke Kerk

Deze landelijke actie wordt jaarlijks gehouden ter ondersteuning van de geldwerving in de parochies en geloofsgemeenschappen. De parochies organiseren deze geldwervingsactie zelf. Dit gebeurt onder de vlag van *Kerkbalans*, waarbij genoeg ruimte blijft voor plaatselijke tradities. Voor de parochies vormen de opbrengsten uit de actie *Kerkbalans* een belangrijke inkomstenbron. De jaarlijkse geldwerving is daarom onmisbaar om de activiteiten van de parochies te kunnen betalen. De grootste kostenpost vormen de gebouwen: kerken, pastorieën en parochiecentra. Deze zijn eigendom van de parochie en moeten door de parochie onderhouden worden. Daarnaast zijn er uiteraard de salarissen voor priesters, diakens, pastoraal werkers, secretariaatsmedewerkers, huishoudelijk personeel, kosters en organisten/dirigenten. Ook de vieringen en andere activiteiten kosten geld. Tot slot dienen ook diverse andere verplichtingen te worden betaald, zoals bijdragen aan het bisdom.

De informatie die u in deze notitie aantreft, heeft alleen betrekking op de parochies van het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap in Nederland. Deze notitie is als volgt ingedeeld:

- In de eerste paragraaf worden de financiële gegevens verstrekt van de gezamenlijke parochies met betrekking tot hun inkomsten en uitgaven over 2015.
- In de tweede paragraaf wordt specifiek aandacht besteed aan de opbrengsten uit *Kerkbalans* en aan het aantal huishoudens dat een bijdrage geeft.

1 Inkomsten en uitgaven van de parochies in 2015

De financiële cijfers in deze paragraaf zijn ontleend aan de jaarrekeningen van de parochies. De vergelijking met 2014 gebeurt op basis van cijfers die enigszins verschillen van die in de vorig jaar verschenen notitie *Cijfers Kerkbalans 2014*. Deze correcties hebben plaatsgevonden op basis van nagekomen jaarrekeningen van parochies.

Inkomsten

De inkomsten van parochies (zie tabel 1) bedragen in 2015 € 150 miljoen. Deze inkomsten bestaan voor 61% uit inkomsten 'levend geld', hetgeen een optelling is van de bijdragen aan Kerkbalans, de collecten voor de eigen kerk en de vergoedingen voor kerkelijke diensten. De overige inkomsten (39%) zijn afkomstig uit bezittingen en beleggingen.

De inkomsten levend geld bedragen € 91 miljoen (tegen bijna € 92 miljoen in 2014). Ruim de helft van deze inkomsten wordt gerealiseerd door de geldwerving in het kader van Kerkbalans. De inkomsten uit Kerkbalans zijn in 2015 met € 1,2 miljoen (- 2,4%) gedaald tot ruim € 49 miljoen. De inkomsten die parochies hebben uit bezittingen en vermogen, zijn in 2015 met 5% gedaald tot een bedrag van circa € 59 miljoen.

In zijn totaliteit zijn de inkomsten van de parochies in 2015 met bijna € 4 miljoen gedaald, een daling van 2,5%. Deze daling komt overeen met die in eerdere jaren, met uitzondering dan van 2014 toen de hogere inkomsten uit bezittingen en vermogen zorgden voor een stabilisatie van de totale inkomsten.

Uitgaven

De totale uitgaven (tabel 2) van de parochies bedragen in 2015 ruim € 169 miljoen; deze uitgaven zijn in vergelijking met 2014 nagenoeg onveranderd. Tegenover een stijging van de kosten voor gebouwen met € 1,6 miljoen staat en van de afdrachten en overige kosten met € 1,7 miljoen, staat een daling van de uitgaven voor personeel met bijna € 2 miljoen en voor eredienst en pastoraal met € 1,3 miljoen.

Tekort

Een overzicht van inkomsten en uitgaven is weergegeven in figuur 1. In totaal hadden de parochies in 2015 een tekort van ruim € 19 miljoen (13% van de inkomsten), dat ten laste van het vermogen en de voorzieningen is gebracht. Dit tekort is bijna € 4 miljoen hoger dan in 2014.

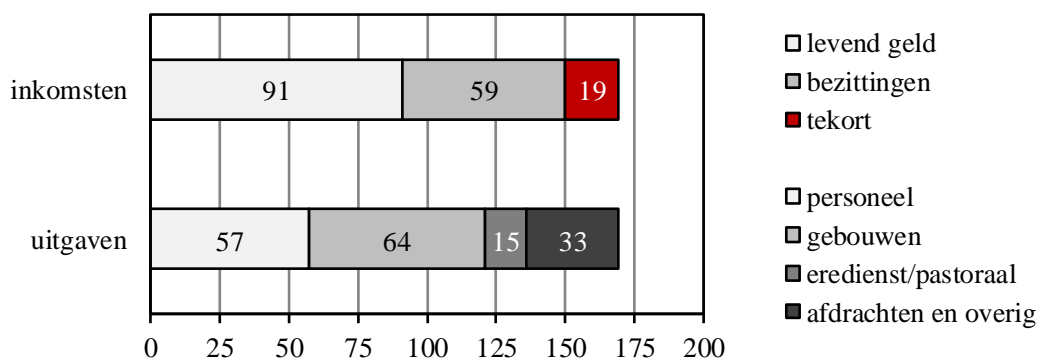
Tabel 1 Specificatie inkomsten parochies in 2015

	bijdragen Kerkbalans		collecten eigen kerk		vergoeding kerkelijke diensten		totaal inkomsten 'levend geld'		inkomsten uit vermogen en bezittingen		totaal inkomsten
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000
Groningen-Leeuw.	3.369	50	706	11	846	13	4.921	74	1.755	26	6.676
Utrecht	12.291	33	4.837	13	4.814	13	21.942	60	14.804	40	36.746
Haarlem-Amsterdam	6.497	35	3.288	18	1.773	10	11.558	62	7.054	38	18.612
Rotterdam	7.600	35	3.710	17	3.216	15	14.526	68	6.940	32	21.466
Breda	4.342	36	1.585	13	1.322	11	7.249	60	4.863	40	12.112
Den Bosch	8.123	25	4.649	15	3.521	11	16.293	51	15.752	49	32.045
Roermond	7.076	32	3.540	16	3.956	18	14.572	65	7.750	35	22.322
Totaal	49.298	33	22.315	15	19.448	13	91.061	61	58.918	39	149.979

Tabel 2 Specificatie uitgaven parochies in 2015

	gebouwen		personele kosten		kosten eredienst en pastoraal		afdrachten en overige kosten		totaal uitgaven
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000
Groningen-Leeuwarden	2.282	33	2.700	39	700	10	1.168	17	6.850
Utrecht	11.926	33	14.263	39	3.766	10	6.687	18	36.642
Haarlem-Amsterdam	8.669	38	7.148	31	2.059	9	5.063	22	22.939
Rotterdam	8.231	34	8.314	34	1.210	5	6.538	27	24.293
Breda	4.023	31	5.499	42	1.159	9	2.425	19	13.106
Den Bosch	17.524	47	10.821	29	3.447	9	5.771	15	37.563
Roermond	10.994	39	8.428	30	2.841	10	5.702	20	27.965
Totaal	63.649	38	57.173	34	15.182	9	33.354	20	169.358

Figuur 1 Inkomsten en uitgaven van parochies in 2015 (x € 1 miljoen)

2 Ontwikkeling van de inkomsten uit Kerkbalans

De inkomsten uit Kerkbalans bedragen in 2015 ruim € 49 miljoen, hetgeen een daling ten opzichte van 2014 betekent met € 1,2 miljoen (- 2,4%). Deze daling is iets lager dan in de voorgaande jaren.

Wanneer we per bisdom de ontwikkeling bezien, dan kunnen we constateren dat bisdom Rotterdam een stijging van de inkomsten uit Kerkbalans laat zien, met 6,6%. Alle andere bisdommen kennen een daling. Deze varieert van een daling met 1,3% in bisdom Groningen tot een daling met 6,5% in het bisdom Den Bosch.

Wat betreft het aantal bijdragers (tabel 4), zien we dat 34% van de katholieke huishoudens bijdraagt aan Kerkbalans, 2 procentpunten lager dan in 2014. Daarmee zet de trend van minder deelname aan Kerkbalans zich voort. De daling van het percentage bijdragende huishoudens heeft zich in de afgelopen jaren het sterkst voorgedaan in de bisdommen Breda en Den Bosch. In deze twee bisdommen zien we ook de grootste daling in de opbrengsten.

Volgens kerkelijke registratie waren er ultimo 2015 3.882.000 katholieken, hetgeen per persoon een Kerkbalans-bijdrage betekent van € 13. Nemen we uitsluitend degenen die daadwerkelijk een kerkbijdrage hebben gegeven (34% van alle katholieken), dan komen we tot een gemiddelde Kerkbalans-bijdrage van circa € 37 per geveer, ofwel circa € 82 gemiddeld per huishouden¹ dat deelneemt aan de actie. Deze bedragen per geveer en per gevend huishouden zijn gelijk aan die in 2014.

Op basis van de trend in de opbrengsten in 164 parochies² kan de opbrengst van Kerkbalans in 2016 worden geprognosticeerd. Naar verwachting zijn de opbrengsten in het afgelopen jaar gedaald met 3,5%, naar een bedrag van € 47,6 miljoen.

¹ Uitgaande van een gemiddelde huishoudgrootte van ongeveer 2,2 personen per huishouden.

² Zij vormen een selectie van parochies met betrouwbare opgaven van de opbrengsten Kerkbalans vanaf 2012 en vormen tevens een representatieve afspiegeling van alle katholieke parochies (wat betreft de verdeling naar bisdom, aantal parochianen per parochie en stedelijkheid).

Tabel 3 Bijdragen Kerkbalans (x € 1.000)

	2014	2015	2016*
Groningen-Leeuwarden	3.413	3.369	
Utrecht	12.632	12.291	
Haarlem-Amsterdam	6.733	6.497	
Rotterdam	7.131	7.600	
Breda	4.595	4.342	
Den Bosch	8.690	8.123	
Roermond	7.328	7.076	
Totaal	50.522	49.298	47.600*

* Prognose

Tabel 4 Deelname van katholieke huishoudens aan Kerkbalans (in %)

	2011	2012	2013	2014	2015
Groningen-Leeuwarden	62	60	57	61	62
Utrecht	56	55	51	52	50
Haarlem-Amsterdam	42	42	43	38	38
Rotterdam	38	36	34	32	32
Breda	37	35	33	31	27
Den Bosch	38	35	31	30	28
Roermond	35	33	32	31	30
Totaal	41	40	37	36	34